

som den, dette Forslag vil tilstede, saa upaalidelig; saa usikker for Staten, saa vil man nedsette den kirkelige Bielses Gyldighed; saa vil man i den offentlige Mening nedsette den Sikkerhed, den giver Staten; alle de væsentlige Mangler og Ulemper, som der vil være ved Egtefæder, indgaaede af Dissenter, som ikke have anerkjendte Præster, alle disse Ulemper, al den Usikkerhed og alle de Banskelligheder, der kunne opstaae, ville saa falde paa den kirkelige Bielse i Almindelighed (Hør! Ja!), de ville kaste deres Skygge ogsaa paa Bielser i Folketirken, og de ville gjøre det umuligt at holde paa en kirkelig Bielse, saaledes ordnet. Derfor gjøre de Herrer, der ville have et borgerligt Egtefæb, vel i at stemme for dette Forslag; thi ved at gjøre den kirkelige Bielse upaalidelig, usikker og uholdbar bane de sig den bedste Vej til at faae det borgerlige Egtefæb saaledes som de ønske det (Ja! Nei!).

Grundtvig: Naar man, som man jo aabenlyst gjorde i Pavedømmet, truer og tvinger Folk til at bekjende hvad de ikke troe, at søge Naademidler, som de mene ikke at behøve, og at bede om en Betsguelse, som de ikke selv ønske, naar man gjør det og det gjør man jo overalt hvor man truer og tvinger Folk til den kristelige Daab, Altergang og Brudevielse, see da er det for mine Dine baade saa aabenbart stridende mod Sandhedens Aand og saa oprørende for den menneskelige Følelse, at de, der saaledes true og tvinge Folk, vel maa see til at besmykke det baade for sig selv og for Andre (Hør!) ved den af Luften grebne Paastand, at selve dette skeer dog i Grundten til Folks egen Gavn eller idetmindste til deres Børns og Børnebørns enten her eller hišset. Det er derhos ligesaalidt noget Under, at naar en saadan Kirketvang og en saadan Besmykkelse har været øvet igennem en Række af Aarhundreder, saa at Folk selv have fundet sig i at betale for disse paanødte saakaldte Naadegaver, at da paa den ene Side Folken kan blive at man faaer det almindelige Mundheld, at lidt maa det dog vel sagtens være til Gavn, og paa den anden Side er det endnu begribeligere, at Præsterne, der modtage Betsaling for disse paanødte Kirkens Goder, at de let fristes til at kalde dem Kjætere, der

ville paastaae, at alt saadant Paatvungnet er tilflet ingen Gavn hverken her eller hišset og er altsaa ikke en halv Skilling værdt. See derfor kan jeg ogsaa ret godt forklare mig, at der fandtes en saadan papistisk Blindhed og et saadant Præstehad til alle dem, der paastode, at det kunde ikke hjælpe til Salighed, som vi ved Morten Luther og hans Bennis ved Reformationen havde at drages med; dette kan jeg godt forstaae, men hvor nu som hos os den lutheriske Dplysning blev herskende, den lutheriske Dplysning, at uden Tro ere alle Kirkesikke kun lutter Tant og Blændværk, hvor den Dplysning blev herskende, der skulde man jo ikke vente at finde synderlige Leyninger af den papistiske Overtro paa de paatvungne Kirkehandlingers saliggjørende Virkninger, og der faldt Præsterne aabenbart i den allerklareste Selvmodsigelse, naar de paa den ene Side præke, at Enhver bliver salig ved sin Tro, ved sin egen Tro og ikke ved Andres, og paa den anden Side dog paastaae, at selv den paatvungne Daab og Altergang og Brudevielse skal kunne bidrage, det være sig lidt eller meget til Bedkommendes Retfærdighed og Saliggjørelse. Da det nu imidlertid maa være noget anderledes efter den stærke Modsigelse og Banskættelse, som Lovforslaget om borgerligt Troesfrihed har mødt, saa maae vi jo ogsaa finde os deri; men derved er unægtelig kastet en slem Skygge baade paa Folkethinget, paa Grundloven og paa den borgerlige Troesfrihed, som Grundloven hjemler alle danske Borgere og som jeg haaber, at Danmarks Folkething altid vil stræbe at hævde dem, og jeg anseer det for en Hovedsag, at denne Skygge mødes her med en jevn Dplysning, som vel kan oversees, men ikke overstynges.

Baade først og sidst maa det da erindres hvad vi alle vide, at efter Grundloven kan Ingen paa Grund af sin Troesbekjendelse berøves Afgang til fuld Nydelse af alle borgerlige og politiske Rettigheder, det er det Eine, og det Andet er, at i Kraft deraf er det vi alle sidde her, sidde her som valgte til at tage Deel i Lovgivningen, uden mindste Spørgsmaal, om enten vi være døbte eller ikke, enten vi gik i Kirke eller i Synagoge, saaledes ere vi valgte,